

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

<<ΑΥΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ>>

ZABALINA IPENA 15911
ΚΟΡΟΒΕΖΟΥ ΝΙΚΟΛΕΤΑ 15837

ΟΡΙΣΜΟΣ

Ο αυτισμός είναι μια αναπτυξιακή διαταραχή, η οποία χαρακτηρίζεται από :

- ελλείμματα στην κοινωνική συναλλαγή και επικοινωνία
- επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές
- περιορισμένο ενδιαφέρον

Βασικό ωστόσο έλλειμμα είναι η δυσκολία στην επικοινωνία (λεκτική και μη λεκτική)

Η συχνότητα του αυτισμού είναι 5 : 10000 στην κλασική του μορφή, και 4 ως 5 φορές είναι πιο συχνό στα αγόρια παρά στα κορίτσια. Όταν όμως, εμφανίζεται σε κορίτσια, έχουν πιο σοβαρά προβλήματα και περισσότερες γνωστικές διαταραχές.

Παρόλα αυτά, τα σημάδια και τα συμπτώματα του αυτισμού είναι ακόμη αινιγματικά.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Πρώτη φορά καταγράφηκε από τον Kanner, το 1943. Παρατήρησε περιπτώσεις παιδιών με :

- ✓ βαριά αυτιστική απομόνωση
- ✓ αγχωτική καταθλιπτική επιθυμία για διατήρηση ομοιότητας
- ✓ καλή μηχανική μνήμη
- ✓ καθυστερημένη ηχολαλία
- ✓ υπερευαίσθησία στα ερεθίσματα
- ✓ περιορισμένες αυθόρμητες δραστηριότητες
- ✓ καλές γνωστικές δεξιότητες

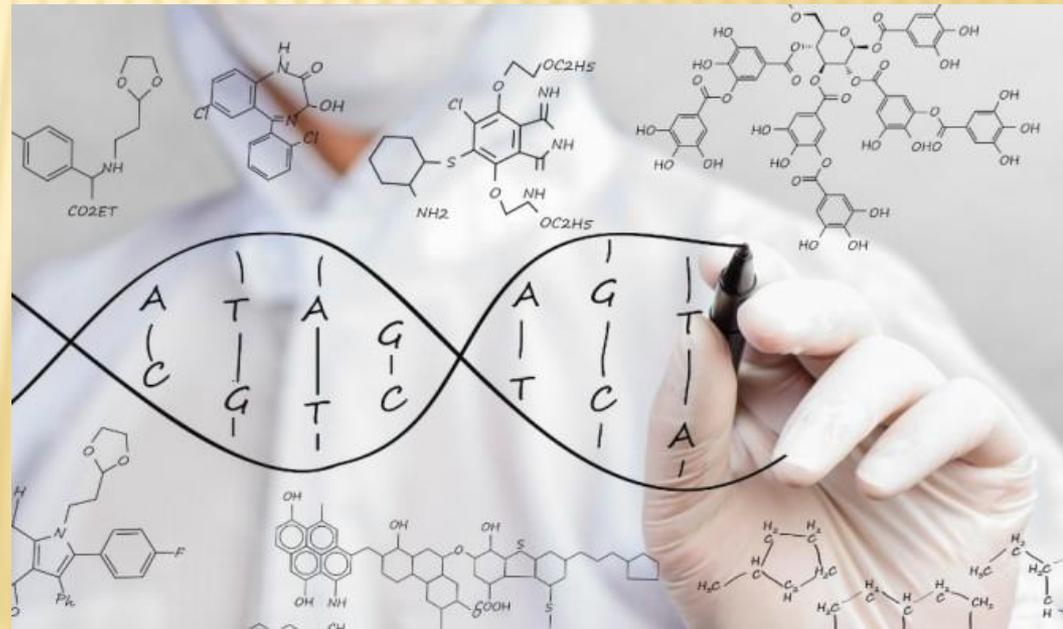
Το 1944, ο Asperger περιέγραψε μια κατηγορία παιδιών με το όνομα <<αυτιστική ψυχοπάθεια>>. Επρόκειτο για παιδιά με :

- ✓ αυτιστικού τύπου διαταραχές αλλά,
- ✓ υψηλή λειτουργικότητα
- ✓ οριακό έως φυσιολογικό δείκτη νοημοσύνης
- ✓ δεξιότητες στη γλωσσική δομή

ΑΙΤΙΑ

Η αιτιολογία του αυτισμού μέχρι και σήμερα είναι άγνωστη. Υπάρχουν ωστόσο διάφοροι παράγοντες που συσχετίζονται με μορφές αυτισμού.

- ✓ Γενετικοί παράγοντες
- ✓ Λοιμώδεις
- ✓ Μολύνσεις
- ✓ Μεταβολικοί
- ✓ Νευρολογικοί
- ✓ Περιβαλλοντικοί
- ✓ Ψυχοφυσιολογικοί

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Τα χαρακτηριστικά του αυτισμού μπορεί να συμβαίνουν σε ποικίλους συνδυασμούς, με ένταση από ήπια έως σοβαρή. Διακρίνονται σε πλεονασμούς και ελλείψεις.

Οι ελλείψεις που παρουσιάζονται αφορούν:

- Τις κοινωνικές και συναισθηματικές εκδηλώσεις
- Την επικοινωνία(λεκτική και μη λεκτική)
- Την προσοχή
- Το παιχνίδι
- Την αισθητηριακή επεξεργασία

Οι πλεονασμοί που παρουσιάζονται αφορούν:

- Τις στερεοτυπικές αντιδράσεις
- Τις ιδιαίτερες ικανότητες

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

1 στα 10 άτομα με αυτισμό, έχουν ειδικές δεξιότητες, στις οποίες τα καταφέρνουν πιθανόν καλύτερα και από τα παιδιά με φυσιολογική ανάπτυξη.

Τέτοιες είναι:

- η οπτικό - χωρική αντίληψη
- η εξαιρετική ικανότητα μνήμης και παπαγαλίας
- η υψηλή αριθμητική ικανότητα
- οι μουσικές ικανότητες

Μερικές από τις δεξιότητες αυτές σταματούν να χρησιμοποιούνται μεγαλώνοντας, χωρίς κάποια αιτιολογία και χωρίς να είναι ξεκάθαρο αν εξαφανίζονται ή παύουν να χρησιμοποιούνται.

ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ

Η συνύπαρξη του αυτισμού με κάποια άλλη διαταραχή είναι ένα συχνό φαινόμενο που περιπλέκει, τόσο τη διάγνωση, όσο και το θεραπευτικό πρόγραμμα.

Ο αυτισμός συνοδεύεται σε μεγάλο ποσοστό από :

- Νοητική υστέρηση
- Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής Υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ)
- Επιληψία
- Κατάθλιψη
- Αγχώδεις διαταραχές και φοβίες
- Σύνδρομο εύθραυστου Χ
- Οζώδη σκλήρυνση
- Συγγενείς λοιμώξεις
- Σύνδρομο Tourette.

ΠΡΟΓΝΩΣΗ

- ✘ Η πρόγνωση για την μελλοντική πορεία ενός παιδιού με αυτισμό, ορίζεται μέχρι σήμερα δύσκολη. Ο αυτισμός δεν θεραπεύεται, και είναι σπάνιες οι περιπτώσεις όπου άτομα με αυτισμό φτάνουν σε επίπεδο που αγγίζει το φυσιολογικό. Είναι όμως αρκετές οι περιπτώσεις ατόμων, που έχουν φτάσει σε καλό επίπεδο και ζουν ανεξάρτητοι.
- ✘ Η βελτίωση της κατάστασης των ατόμων με αυτισμό εξαρτάται από κάποιους παράγοντες όπως:
 - ✘ Πρώιμη διάγνωση
 - ✘ Πρώιμη παρέμβαση
 - ✘ Νοητικό επίπεδο
 - ✘ Σωστό εκπαιδευτικό πλαίσιο
 - ✘ Ανάπτυξη λόγου
 - ✘ Οικογενειακό περιβάλλον

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Η διάγνωση του αυτισμού είναι μια αρκετά δύσκολη και πολύπλοκη διαδικασία, που διεξάγεται από μια διεπιστημονική ομάδα. Απαιτεί πολύ καλές θεωρητικές γνώσεις καθώς και κλινική εμπειρία των ειδικών.

Τα συμπτώματα του αυτισμού συνήθως εμφανίζονται ήδη από τον πρώτο χρόνο της ζωής του παιδιού, ωστόσο είναι δύσκολο κάποιος να τα εντοπίσει και να τα αξιολογήσει με ακρίβεια πριν την ηλικία των 3.

Λόγω της μικρής ηλικίας τα μέσα που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο ειδικός για να καταλήξει στην τελική διάγνωση είναι περιορισμένα, γι'αυτό και πολλές φορές δεν αρκεί μια μόνο συνεδρία. Απαιτούνται:

- λήψη ιστορικού
- παρατήρηση προσεκτικά της κάθε κίνησης του παιδιού και της κάθε του αντίδρασης σε διάφορα ερεθίσματα
- νευρολογική εξέταση
- εργαστηριακές εξετάσεις
- ΤΕΣΤ ακοής

Τα βασικά διαγνωστικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται είναι:

ICD-10 (ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ 1992)

Η διάγνωση του αυτισμού γίνεται με βάση:

- διαταραχή στην επικοινωνία,
- διαταραχή στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων,
- στερεοτυπικές συμπεριφορές και αντίσταση στην αλλαγή

Περιλαμβάνει στις Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές τα σύνδρομα:

- Παιδικός αυτισμός
- Άτυπος αυτισμός
- Σύνδρομο Rett
- Άλλη αποργανωτική διαταραχή της παιδικής ηλικίας
- Σύνδρομο Asperger
- Διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή, μη καθοριζόμενη

DSM-IV

A. Διαταραχές στην κοινωνική αλληλεπίδραση

- Έλλειψη μη λεκτικής επικοινωνίας (βλεμματική επαφή, χειρονομίες)
- Ανεπαρκής ικανότητα του ατόμου να αναπτύξει σχέσεις με τους συνομήλικους του.
- Έλλειψη επιθυμίας για αλληλεπίδραση σε δραστηριότητες.
- Απουσία αμοιβαιότητας σε κοινωνικό και συναισθηματικό επίπεδο.

B. Διαταραχές στην λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία

- Καθυστέρηση ή πλήρης απουσία λόγου χωρίς καμιά προσπάθεια για χρήση εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας.
- Έλλειψη ικανότητας για έναρξη και διατήρηση μιας συζήτησης όσον αφορά σε άτομα που έχουν αναπτύξει επαρκή ομιλία.
- Στερεότυπη χρήση του λόγου με πολλές επαναλήψεις ή ιδιοσυγκρασιακή χρήση του λόγου.
- Έλλειψη αυθόρμητου παιχνιδιού σύμφωνα με το αναπτυξιακό του επίπεδο.

Γ. Περιορισμένα μοτίβα συμπεριφοράς με στερεότυπα ενδιαφέροντα και δραστηριότητες.

- Μη φυσιολογική, στερεότυπη ενασχόληση με αντικείμενα και δραστηριότητες
- Ακατάλληλη προσκόλληση σε ειδικές συνήθειες ή τελετουργίες.
- Μη φυσιολογικές κινήσεις προσώπου σώματος που χαρακτηρίζονται από επανάληψη και στερεοτυπία.
- Συνεχής ασχολία με τμήματα αντικειμένων.

DSM-V

Τα παραπάνω διαγνωστικά κριτήρια ίσχυαν μέχρι και τον Μάιο του 2013 , όπου δημοσιεύτηκε το νέο DSM-V (5^η έκδοση) και περιλαμβάνει αρκετές διαφοροποιήσεις.

1. Αρχικά ο όρος Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΔ) αντικαταστάθηκε από τον όρο Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ), η οποία αποτελείται από μία ομάδα συμπτωμάτων.
2. Οι διαγνωστικές κατηγορίες Σύνδρομο Asperger, Αυτισμός, ΔΑΔ-μη άλλως προσδιοριζόμενη, δεν ισχύουν πλέον.
3. Η βαρύτητα των συμπτωμάτων χωρίζεται σε τρεις υποκατηγορίες: στο Επίπεδο 3 – «Ανάγκη ιδιαίτερης ενισχυμένης υποστήριξης» και Επίπεδο 2 – «Ανάγκη ενισχυμένης υποστήριξης» Επίπεδο 1 – «Ανάγκη υποστήριξης»
4. Οι δυσκολίες στην κοινωνική επαφή και στην επικοινωνία έγιναν μία ομάδα (κοινωνική επικοινωνία).
5. Τα αισθητηριακά προβλήματα των ατόμων έχουν ενταχθεί πλέον στις επαναλαμβανόμενες και στερεοτυπικές συμπεριφορές
6. Όταν το άτομο παρουσιάζει δυσκολίες στην κοινωνική επικοινωνία, χωρίς όμως στερεοτυπικές συμπεριφορές θα εντάσσεται στη «Διαταραχή Κοινωνικής επικοινωνίας».
7. Τα συμπτώματα πλέον πρέπει να έχουν εμφανιστεί μέχρι 3 ετών.
8. Τέλος, σε κάθε διάγνωση, θα πρέπει να έχει γίνει και διαφοροδιάγνωση με άλλες διαταραχές.

ΠΡΩΙΜΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Πρώιμη διάγνωση: Όσο πιο γρήγορα οι γονείς εντοπίσουν κάποια συμπτώματα στο παιδί και το παραπέμπουν σε κάποιον ειδικό, τόσο πιο έγκαιρα θα βγει η διάγνωση.

Τα χαρακτηριστικά της πρώιμης διάγνωσης είναι:

- Συχνοί κολικοί
- Απουσία βλεμματικής επαφής
- Αδυναμία λεκτικής ανταπόκρισης
- Δεν ανταποδίδει χαμόγελο
- Δεν μπορεί να χαιρετήσει
- Δείχνει να μην ακούει
- Δεν απαντά στην προσφώνηση του ονόματος του
- Παίζει μόνο του
- Κάνει περίεργες κινήσεις και περπατά περίεργα
- Προσκολλάται σε ένα αντικείμενο
- Παρουσιάζει ευαισθησία σε ακουστικά ερεθίσματα
- Είναι υπερκινητικό
- Δεν μπορεί να μιμηθεί
- Είναι φτωχός ο θηλασμός
- Δεν απλώνει τα χέρια για αγκαλιά

ΔΙΑΦΟΡΟΔΙΑΓΝΩΣΗ

Πολλά από τα συμπτώματα του αυτισμού, τα συναντάμε συχνά και σε άλλες διαταραχές. Γι'αυτό λοιπόν είναι απαραίτητη η διαφορική διάγνωση του αυτισμού.

1. Διάκριση του αυτισμού από άλλες διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές
2. Διάκριση του αυτισμού σε σχέση με το Σύνδρομο Rett
3. Διάκριση του αυτισμού γίνεται και σε σχέση με το σύνδρομο Asperger
4. Η διάκριση του αυτισμού από την νοητική υστέρηση
5. Η διάκριση του αυτισμού σε σχέση με την παιδική σχιζοφρένεια
6. Τέλος, διαφοροποίηση του αυτισμού από την Ειδική Γλωσσική Διαταραχή

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΛΟΓΟΥ

Επικοινωνία δεν είναι μόνο η ομιλία, δηλαδή η ικανότητα άρθρωσης λέξεων.

Συγκεκριμένα για την επικοινωνία, χρειάζεται ένας πομπός και ένας δέκτης. Αυτό δεν γίνεται στα παιδιά με αυτισμό, γιατί σύμφωνα με έρευνες, δεν μπορούν να κατανοήσουν τους δικούς μας κώδικες επικοινωνίας.

Η ικανότητα της ομιλίας απαιτεί την απόκτηση της φωνολογίας, του συντακτικού της σημασιολογίας και της πραγματολογίας.

Αυτά δεν κατακτώνται από τα άτομα με αυτισμό με αποτέλεσμα να έχουν κατακτήσει τον λόγο, και να μην μπορούν να τον χρησιμοποιήσουν επικοινωνιακά, ενώ ταυτόχρονα ο λόγος να παρουσιάζει διαταραχές όπως :

ΗΧΟΛΑΛΙΑ

Ο όρος αυτός περιγράφει, την χωρίς λόγο επανάληψη όσων έχουν ειπωθεί. Πρόκειται για λέξεις ή φράσεις, που τα άτομα με αυτισμό μπορεί να αρχίσουν να επαναλαμβάνουν συνεχώς ακόμα και ώρες μετά αφού τις πρωτό ακούσαν. Μπορεί να είναι μεμονωμένες λέξεις, εκφράσεις, διαφημίσεις, ή τραγούδια με μιμούμενη προφορά.

Ο σκοπός της ηχολαλίας δεν είναι ακόμη γνωστός, ωστόσο κάποιες υποθέσεις την αποδίδουν στο γεγονός ότι δεν καταλαβαίνουν αυτό που ειπώθηκε. Δεν αποκλείεται όμως να είναι απλά μία στερεότυπη συμπεριφορά, χωρίς κανέναν σκοπό.

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Για το παιδί με αυτισμό ο ξεχωριστός και βαθύς σκοπός των ερωτήσεων, ενδέχεται να μην γίνεται κατανοητός. Λεκτικά μπορεί να κάνει ερωτήσεις, είτε για να συνεχίσει κάποιο θέμα που τον ενδιαφέρει, είτε για να επιβεβαιωθεί περιμένοντας την ίδια απάντηση, είτε για να εκφράσει άγχος. Το πρόβλημα που δημιουργείται είναι, πως προκαλούν εκνευρισμό και βαριεστιμάρια στους ακροατές, οι οποίοι πρέπει να δίνουν την ίδια απάντηση ξανά και ξανά.

ΙΔΙΟΣΥΓΚΡΑΣΙΑΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

Ιδιοσυγκρασιακά σχόλια είναι αυτά, που το άτομο δίνει δικά του ονόματα σε αντικείμενα, που είναι ίδια, ώστε να μην γίνονται κατανοητά από τους ακροατές. Έτσι, δεν ενδιαφέρονται αν γίνονται κατανοητοί από τους ακροατές, με αποτέλεσμα οι πληροφορίες να παραμένουν αυτοτελή κομμάτια, χωρίς συνοχή και χωρίς την επίτευξη της επικοινωνίας.

ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΜΕ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΥΣ

Ένα από τα πιο κοινά προβλήματα στο λόγο του παιδιού με αυτισμό, είναι η αντικατάσταση της αντωνυμίας “εσύ” με το “εγώ” και αντίστροφα. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό έχει δύο ερμηνείες. Η μία το αποδίδει στην αργοπορημένη επανάληψη μιας φράσης που συνδέεται με μια παρόμοια κατάσταση, η άλλη το αποδίδει στο γεγονός πως το παιδί δεν έχει διαχωρίσει τον ρόλο του ομιλητή με τον ακροατή.

ΚΥΡΙΟΛΕΚΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Με την κυριολεκτική χρήση της γλώσσας, οι λέξεις χρησιμοποιούνται για να μεταφέρουν με ακρίβεια τη συγκεκριμένη σημασία που δηλώνουν. Για τα άτομα με αυτισμό, υπάρχει μόνο η κυριολεκτική χρήση, καθώς δεν κατανοούν τίποτα παραπάνω από αυτό που λέει η ίδια η λέξη. Δεν μπορούν να αποκρυπτογραφήσουν τις αποχρώσεις των νοημάτων λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΔΙΑΣ

Τα περισσότερα παιδιά με αυτισμό δεν μπορούν να ελέγξουν:

- ✓ Την ένταση
- ✓ Τον ρυθμό και τον τόνο
- ✓ Κάποια μιλούν μηχανικά
- ✓ Κάποια μιλούν τραγουδιστά ή κοφτά

ΧΡΗΣΗ ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Η λέξη «νεολογισμός» προέρχεται από το «νέος» και «λόγος» και δηλώνει την διάθεση των παιδιών να δημιουργούν δικές τους λέξεις, άγνωστες προς τον συνομιλητή. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται συχνά στα άτομα με αυτισμό, καθώς δεν τους ενδιαφέρει να τους κατανοήσουν οι συνομιλητές.

ΥΠΕΡΛΕΞΙΑ

Πρόκειται για μία κατηγορία αναγνωστικής ικανότητας, όπου τα αυτιστικά παιδιά μπορούν να διαβάσουν, σε μικρότερη από την αναμενόμενη ηλικία, δεν μπορούν όμως, να καταλάβουν το γενικό νόημα του λόγου τους.

ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΣΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΚΑΙ ΛΗΞΗ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ

Τα παιδιά με αυτισμό δυσκολεύονται πολύ να αρχίσουν, να τελειώσουν ή να διατηρήσουν μια συζήτηση. Παρ' όλο που έχουν κατακτήσει τον λόγο, δεν μπορούν να κατανοήσουν τον σκοπό της συζήτησης, με αποτέλεσμα να μιλάνε ακατάπαυστα ή να αδιαφορούν για αυτά που μεταφέρει ο συνομιλητής.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

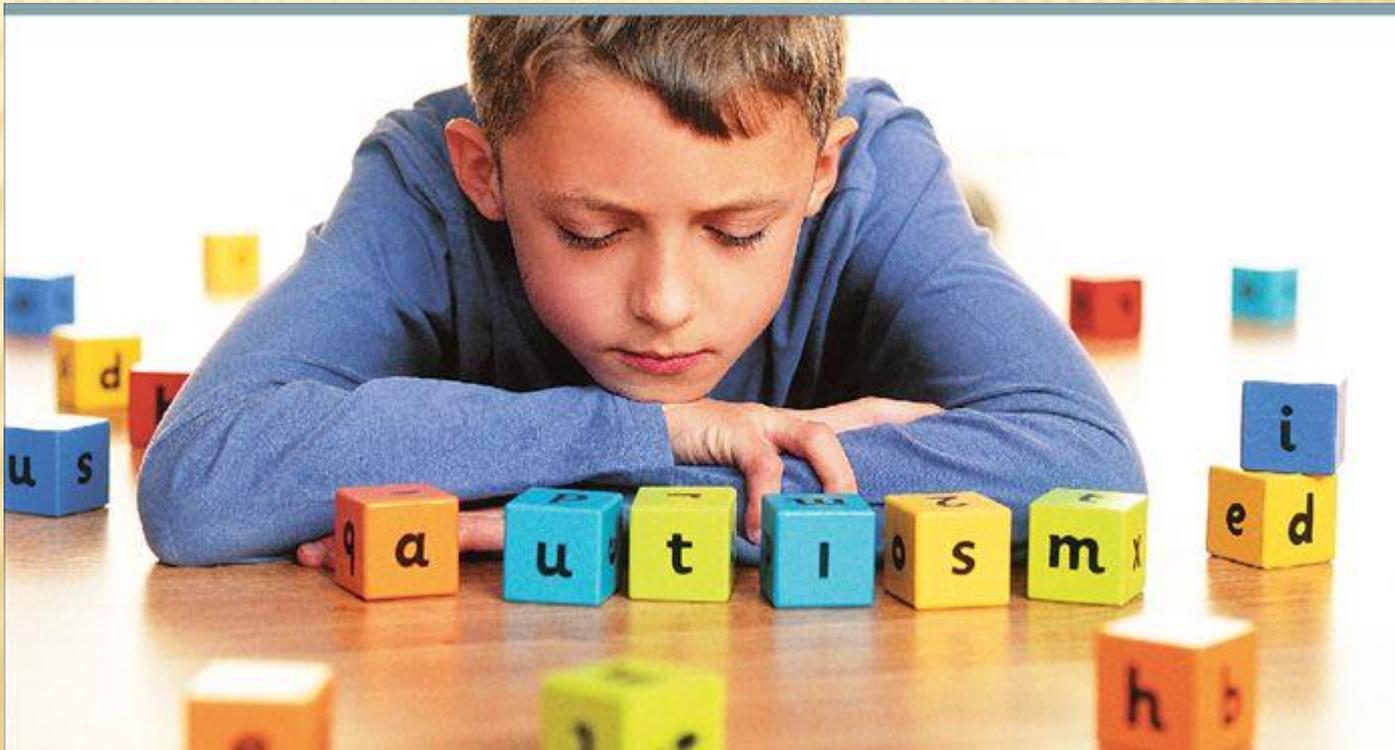
Κάποια δεν κατανοούν τον λόγο και δεν ανταποκρίνονται, ενώ άλλα κατανοούν εφόσον χρησιμοποιήσουν τα μάτια τους. Τα περισσότερα έχουν αντίληψη, καταλαβαίνοντας όμως, δύο ή τρεις λέξεις από τις προτάσεις και αυτές με την κυριολεκτική ερμηνεία τους. Δεν μπορούν να αντιληφθούν διπλά νοήματα, μεταφορές, υποθετικές προτάσεις, χιούμορ. Επίσης, είναι ανήμποροι να επικοινωνήσουν με εναλλακτικές μεθόδους επικοινωνίας, όπως χειρονομίες, μιμήσεις, εκφράσεις του προσώπου, καθώς δεν αναγνωρίζουν την χρήση τους.

ΜΠΕΡΔΕΜΑ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Το παιδί με αυτισμό παρουσιάζει σύγχυση στον λόγο του. Μπερδεύει τη σειρά των γραμμάτων και των λέξεων, συγχέει λέξεις που έχουν παρόμοιους ήχους, κάνει λάθη στη δομή τους.

ΑΚΑΤΑΛΗΠΤΗ ΑΡΘΡΩΣΗ

Ακατάληπτη άρθρωση είναι αυτή που δεν μπορεί να γίνει κατανοητή από τους υπολοίπους. Είναι ένα από τα χαρακτηριστικά των ατόμων με αυτισμό στο λόγο τους. Μπορεί η ομιλία τους να είναι ασυνάρτητη, χωρίς νόημα, σειρά, περιεχόμενο.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει πλήρης αποκατάσταση του αυτισμού. Ωστόσο υπάρχουν θεραπευτικές παρεμβάσεις που βελτιώνουν τη συμπεριφορά του παιδιού και αναπτύσσουν τις ικανότητές του και το δυναμικό του.

Στόχος της θεραπείας λοιπόν, είναι η μείωση των ελλειμμάτων και η αύξηση της λειτουργικότητας.

Οι τομείς στους οποίους επικεντρώνεται συνήθως το πρόγραμμα παρέμβασης είναι οι εξής:

- Επικοινωνία
- Κοινωνική αλληλεπίδραση
- Φανταστικό/Συμβολικό παιχνίδι
- Ακαδημαϊκές ικανότητες

Θεραπευτικές μέθοδοι:

1. Η Ανάλυση Εφαρμοσμένης Συμπεριφοράς (ABA)
2. Floor time
3. TEACCH (Training and education of Autistic and Related Communication Handicapped Children)
4. Γνωστική- Συμπεριφορική θεραπεία.
5. Denver Health Sciences Program (Πρόγραμμα Επιστημών Υγείας του Denver)
6. LEAP (Learning Experiences: An Alternative Program for Preschoolers and Parents)
7. Μέθοδος Miller
8. PECS: Picture Exchange Communication System (Επικοινωνιακό Σύστημα Ανταλλαγής Εικόνων)
9. Σύστημα ΜΑΚΑΤΟΝ
10. Νοηματική γλώσσα
11. Κοινωνικές ιστορίες
12. Ο κύκλος των φίλων
13. Μουσικοθεραπεία
14. Αισθητηριακή ολοκλήρωση
15. Θεραπευτική ιππασία
16. Φαρμακοθεραπεία
17. Η θεραπεία του κρατήματος

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗ

Λογοθεραπεία είναι η επιστήμη που ασχολείται με την πρόληψη, διάγνωση και αντιμετώπιση των διαταραχών επικοινωνίας.

Οι γονείς συνήθως παρατηρούν κάποια καθυστέρηση στην ανάπτυξη λόγου στο παιδί τους και γι'αυτό απευθύνονται στον λογοθεραπευτή.

Εκείνος με τη σειρά του αξιολογεί τις δεξιότητες του παιδιού, εξετάζει τις δυσκολίες του και σε περίπτωση που υπάρχει αυτισμός, ανιχνεύει τις πρώιμες ενδείξεις ώστε να προχωρήσει σε μια έγκυρη διάγνωση.

Μόλις γίνει η διάγνωση του αυτισμού, ο λογοθεραπευτής επιλέγει τους καλύτερους τρόπους για την βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων του ατόμου και ξεκινά να εφαρμόζει το κατάλληλο και εξατομικευμένο θεραπευτικό πλάνο σε συνεργασία με την οικογένεια, το σχολείο, και άλλους επαγγελματίες.

Στόχος της λογοθεραπείας είναι να βελτιώσει τη γενική επικοινωνία του ατόμου με αυτισμό.

Ο λογοθεραπευτής μπορεί να εξετάσει και να διορθώσει τα εξής:

- Διαταραχές άρθρωσης
- Διαταραχές ροής
- Διαταραχές φωνής και αντήχησης
- Γλωσσικές διαταραχές

Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

Όπως κάθε άνθρωπος αντιδρά και αντιμετωπίζει διαφορετικά τις καταστάσεις που έχει να αντιμετωπίσει στην ζωή του, έτσι και τα μέλη της οικογένειας αντιμετωπίζουν το γεγονός της έλευσης ενός παιδιού με αυτισμό διαφορετικά. Συνήθως, υπάρχει ένας κύκλος που ακολουθούν συμπεριφορικά οι περισσότερες οικογένειες με παιδιά με αυτισμό.

1^ο στάδιο: Σοκ και θλίψη

2^ο στάδιο: Άρνηση

3^ο στάδιο: Θυμός

4^ο στάδιο: Ενοχή

5^ο στάδιο: Ανησυχία

6^ο στάδιο: Συμβιβασμός και τρόποι αντιμετώπισης

Σχόλια γονέων με παιδιά με αυτισμό από το πλαίσιο πρακτικής άσκησης

« Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί γελάει συνέχεια ή γιατί δεν μιλάει καθόλου και αυτό με θλίβει»

« Αν υπάρχουν ελπίδες να μιλήσει πιο γρήγορα, θα κάνω δύο δουλειές, αρκεί να γίνει εκείνη καλά»

« Το παράπονο μου είναι πως δεν θα τον ακούσω ποτέ να μου εξηγεί πως πέρασε την μέρα του, τι τον ενθουσίασε στο πάρκο, τι τον κάνει χαρούμενο»

ΤΑ ΑΔΕΡΦΙΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

Ένα σημαντικό πρόβλημα που προκύπτει σε οικογένειες με παιδί με αυτισμό, είναι η ύπαρξη ενός αδελφού- ης.

Μία περίπτωση είναι το πρώτο παιδί της οικογένειας να έχει φυσιολογική ανάπτυξη και να γεννηθεί το δεύτερο με αυτισμό. Σε αυτή την περίπτωση δημιουργείται το μεγάλο πρόβλημα. Εμφανίζονται :

- Επιθετικές συμπεριφορές
- Ενοχικές συμπεριφορές
- Συμπεριφορές ζήλειας
- Τα αδέλφια ζητούν συνέχεια τον έπαινο και την προσοχή
- Παίρνουν τον ρόλο του γονέα για να νιώσουν χρήσιμοι

Η άλλη περίπτωση είναι το πρώτο παιδί να γεννηθεί με αυτισμό και το δεύτερο φυσιολογικό. Το επικίνδυνο εδώ είναι να μιμηθεί το αδερφάκι του, με στόχο να δημιουργήσει τη σχέση που επιζητά με την μητέρα του.

ΚΛΙΝΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΑΠΟ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

- Η Ε. είναι 7 ετών, Ελληνίδα.
- Έχει διαγνωστεί με ελαφρύ αυτισμό.
- Έχει 2 αδέρφια, ένα με Asperger και ένα με βαρύ αυτισμό.
- Ξεκίνησε λογοθεραπεία στην ηλικία των 4 ετών, με καθυστέρηση ομιλίας, καθώς δεν μιλούσε καθόλου.
- Εφαρμόστηκαν ασκήσεις παρέμβασης όπως: μυολειτουργικές ασκήσεις, κάρτες κατονομασίας, το σύστημα MAKATON, το οποίο βοήθησε πολύ και στην κατανόηση των αντωνυμιών και παιχνίδια συναισθημάτων.
- Σήμερα: ευφράδεια λόγου, επικοινωνεί και αυτοεξυπηρετείται.

Στον λόγο της ωστόσο παρατηρούνται

ηχολαλίες (διαφημίσεις του JUMBO, τραγούδια από κινούμενα σχέδια),

στερεοτυπίες(επαναλαμβάνει ερωτήσεις και φράσεις που έχει αναφέρει),

μπέρδεμα στις αντωνυμίες («τον βάτραχο δώστε τον σε εγώ», «Η Ε. θα παίξει τώρα»),

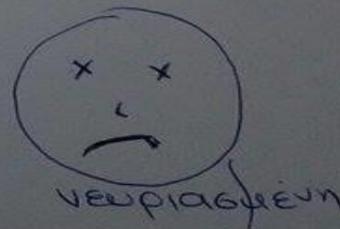
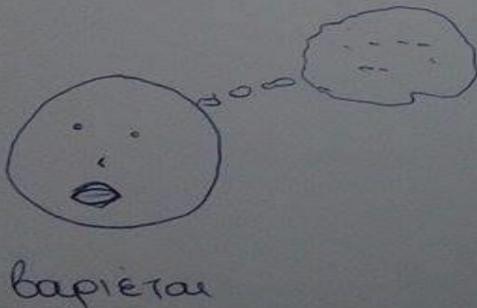
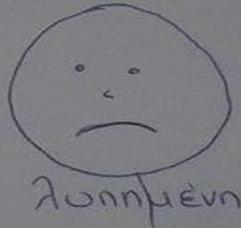
κυριολεκτική χρήση («κόπηκε το δάχτυλο της μαμάς και έτρεχε αίμα» (άρχισε να τρέχει για να δείξει κυριολεκτικά πώς έτρεχε το αίμα))

και φωνολογική διαταραχή (με αρθρωτικά λάθη και διαταραχή στην φωνολογική ενημερότητα).

Ωστόσο, έχει άριστη φωτογραφική μνήμη, καθώς θυμάται ποιήματα και ασκήσεις βδομάδων πριν και ξεκίνησε να γράφει.

Αναγνώριση συναισθημάτων σε συνεδρία με την Ε.

- Είμαι χαρούμενη στο σχολείο.
- Φοβάμαι το σκοτάδι, τη φωνή του Kung fu panda
- Νευριαζω όταν ο μπαμπάς λέει όχι.
- Βαριέμαι εδώ
- Είμαι λυπημένη όταν ο Αναστάσης με κωπάζει.

- Η Σ. είναι 5 ετών, από την Αλβανία
- Έχει έναν μεγαλύτερο αδερφό.
- Ξεκίνησε λογοθεραπεία στην ηλικία των 4 ετών, κάνοντας μόνο ελάχιστες ηχολαλίες.
- Εφαρμόστηκαν ασκήσεις παρέμβασης όπως: μουσικοθεραπευτικές ασκήσεις, φωνολογικές ασκήσεις για την παραγωγή φωνημάτων, κατονομασία εικόνων, ΜΑΚΑΤΟΝ.
- Πλέον αναπτύσσει λόγο, αλλά δεν μπορεί να τον χρησιμοποιήσει κυριολεκτικά. Ξέρει να ζητήσει αυτό που θέλει αλλά συνεχίζεις τις ηχολαλίες(θες νερό; Απάντηση : θες νερό ;)
- Στον λόγο της παρατηρούνται :
φωνολογικά λάθη(φάλασσα αντί για θάλασσα, οφτώ αντί για οχτώ),
ακατάληπτη ομιλία(τσόνει ώρα πέθει αυτή είναι σένα),
μπέρδεμα στις αντωνυμίες
και παθαίνει κάποιες κρίσεις με εκρήξεις κλάματος, μιλώντας ασυνάρτητα.
- Ωστόσο, η Σ. αντιληπτικά είναι πολύ καλή, με εξαιρετική μνήμη και αρίθμηση.

Οπτική αντίληψη σε συνεδρία με την Σ.

- Ο Α. είναι 6 ετών, από την Ελλάδα.
- Ξεκίνησε λογοθεραπεία 3.30 ετών με καθυστέρηση ομιλίας.
- Στο πρώτο στάδιο θεραπείας δεν συνεργαζόταν καθόλου για την παραγωγή λόγου, γι' αυτό και τους πρώτους μήνες η λογοθεραπεύτρια ασχολήθηκε μόνο γνωστικά με σφηνώματα και κάρτες.
- Σήμερα, μέσα από την κατονομασία καρτών, ασκήσεις με αντίθετα και μυολειτουργικές ασκήσεις, ο λόγος του εμφανίζει τα εξής χαρακτηριστικά:
 - ηχολαλίες(πες θέλω Απάντηση : πες θέλω),
 - στερεοτυπίες(τσικα-τσικα -τσικα),
 - φωνολογική διαταραχή(παραγωγή μόνο φατνιακών συμφώνων, π.χ. καραμέλα = κααεα),Δεν χρησιμοποιεί αντωνυμίες, αφού δεν έχει αυθόρμητο λόγο παρά μόνο για να εκφράσει αιτήματα όπως τουαλέτα, νερό, φαγητό.
- Παρουσιάζει στερεοτυπικές συμπεριφορές, περιστρέφοντας οτιδήποτε αντικείμενο βρει μπροστά του.
- Ο Α. γνωστικά είναι καλός, εκτελεί απλές εντολές και μπορεί να κατονομάσει αντικείμενα, απαντώντας στην ερώτηση «τι είναι αυτό;»

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

Η συμβουλευτική είναι αναπόσπαστο τμήμα κάθε θεραπευτικής διαδικασίας, για κάθε είδους διαταραχή.

- Επιτρέπει στον κλινικό να ενημερώσει τους γονείς για την κατάσταση του ατόμου με αυτισμό
- Παρέχει την ευκαιρία να εκφράσουν τις ανησυχίες και τους φόβους τους
- Δημιουργεί έναν ασφαλή συναισθηματικό δεσμό μεταξύ τους

Όσον αφορά τον αυτισμό, καθώς είναι μια εξαιρετικά δύσκολη διαταραχή κάνει και τον ρόλο του συμβούλου εξίσου δύσκολο. Οι γονείς που μαθαίνουν τη διάγνωση του αυτισμού παθαίνουν αρχικά σοκ, με αποτέλεσμα να θυμώνουν, να αρνούνται να το δεχτούν και να απογοητεύονται. Στόχος εδώ του συμβούλου, αφού τους απαντήσει σε κάθε απορία τους, είναι να τους εξηγήσει τα θετικά στοιχεία του παιδιού και να κατανοήσουν πως η ζωή τους συνεχίζεται. Έπειτα, έχοντας συμβιβαστεί με την κατάσταση, στόχος του γίνεται η εκπαίδευση τους, ώστε να μπορούν με την σειρά τους να εκπαιδεύσουν και οι ίδιοι τα παιδιά τους και να αντιμετωπίσουν τα συμπεριφορικά προβλήματα τους.

ΚΛΕΙΝΟΝΤΑΣ.....

Ο αυτισμός είναι μια από τις πιο σοβαρές διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές, είναι παράλληλα και μία από τις διαταραχές, όπου το παιδί δεν είναι «άρρωστο» ή «σχιζοφρενή», αλλά διαφορετικό.

Η διαφορά έγκειται στο γεγονός πως δεν μπορεί να κατανοήσει τον κόσμο, με αποτέλεσμα να αδιαφορεί ή να αδυνατεί για επικοινωνία.

Αυτό είναι κάτι που πρέπει να το κατανοήσουν πρώτα οι γονείς και έπειτα ολόκληρη η κοινωνία, που στιγματίζει και περιθωριοποιεί το «διαφορετικό».

Δικαίωμα για ζωή, όνειρα και οικογένεια, έχουν όλοι οι άνθρωποι σε μία κοινωνία ελεύθερη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ!

